

KOMUNIKAT JURY

Temat dziewiątego konkursu w programie „Historia Bliska”, adresowanym do młodzieży szkół średnich i gimnazjów, brzmiał: „Codziennosc w czasie przełomu 1944–45”. Konkurs ten został ogłoszony przez Fundację im. Stefana Batorego i Ośrodek KARTA w czerwcu 2004.

Nadesłano 549 prac (266 zespołowych i 283 indywidualne) autorstwa w sumie 1060 uczniów (w tym 76 procent dziewcząt!) — z 252 szkół, ze 155 miejscowości całej Polski. 35 procent prac nadesłano z gimnazjów; 11 procent wszystkich prac pochodzi ze szkół uczestniczących w konkursie po raz pierwszy.

Temat tegoroczny okazał się dla uczestników bardzo trudny. Z jednej strony — odnosił się do codzienności, której zakres wydaje się szeroki i różnorodny, ale nie zawsze łatwy do sprecyzowania; z drugiej — bardzo skracał okres, który miał być poddany eksploracji historycznej. Wymagało to nie tylko wielkiej dyscypliny od młodych badaczy, ale też często przekraczało zdolność i chęci świadków historii do dokonania selekcji wspomnień lub przyporządkowania wydarzeń określonemu czasowi — szczególnie, gdy jego najważniejszym wyznacznikiem miała być „przełomowość”. Z tego względu wiele prac nie spełniało podstawowego kryterium oceny, jakim jest zgodność z tematem konkursu.

Liczne prace dotyczyły np. całego okresu II wojny, walk frontowych czy partyzanckich, szlaków wojennych członków rodziny; opisywano trudy życia na zesłaniu w Kazachstanie poczynając od 1940 roku, w getcie w 1941 roku czy relacje polsko-ukraińskie przed 1944 rokiem. Czasem pokazywano codzienność „ahistoryczną”, „nie datowaną” — wyabstrahowaną z konkretnego, zadanego w konkursie czasu — np. wiejskie obyczaje niezmiennie od pokoleń, nie dające się przyporządkować okresowi lat 1944–45. Niekiedy można by mieć w takich przypadkach do czynienia z ważną (a nawet odkrywczą!) konstatacją autorów, że pewne sfery życia codziennego nie zmieniały się mimo „przełomowych” wydarzeń — jednak musiałyby być ona wyrażona świadomie i znaleźć mocne oparcie w analizie źródeł.

Zdarzało się wielokrotnie, że prace odwołujące się do wielu cennych, dobrze opracowanych i prezentowanych źródeł Jury musiało albo odrzucić jako niezgodne z tematem konkursu, albo też ocenić znacznie poniżej ich wartości — ze względu na marginalne potraktowanie w nich właściwego tematu. Obcowanie ze świadkami historii, którzy u kresu wojny byli dziećmi (niekiedy bardzo małymi) powodowało, że autorzy prac bardzo często przyjmowali właśnie taką — dziecięcą — optykę opisywanych wydarzeń, a zamiast weryfikować (czasem niewiarygodne lub szczątkowe) opowieści świadków konfrontując je z innymi źródłami, wczuwali lub wcielali się w rolę swoich bohaterów, próbując wymyślać dopełnienie ich historii lub przetwarzać ją artystycznie. Wyjątkowo dużo prac miało postać fikcyjnych listów, pamiętników, odegranych scenek rodzajowych — rzadko były to dokonania udane, mimo niekiedy ogromnego wysiłku autorów, czasem uwidocznionego w pracochłonnej formie.

Z tym większą satysfakcją należy podkreślić, jak wielu uczniów sprostało wyzwaniu pokazania historii nie przez bitwy czy represje czasu wojny, ale właśnie przez codzienność wsi, miast czy miasteczek — przez które nie tylko przetaczał się front, ale rzeczywistość których zmieniała się niemal we wszystkich kontekstach tamtego przełomu. Opisy dotyczyły niekiedy jednego wymiaru życia czy historii rodzinnej, ale często też sytuacji całych miejscowości: okupowanych przez zmieniającego się wroga, bronionych na linii frontu, zdobywanych, niszczonej, szabrowanych, odbudowywanych, zasiedlanych.

Wśród nominowanych wiele jest prac gimnazjalistów. Oceniane według takich samych kryteriów, jak prace uczniów szkół średnich, bez stosowania specjalnej taryfy ulgowej, zaskakują efektami. Nawet bardzo młodzi autorzy przysyłają prace niezwykle dojrzałe.

Dwuetapowe Jury analizowało i oceniało prace w ciągu trzymiesięcznej, kilkustopniowej procedury. Jury Nominujące stanowiło 13 historyków — pracowników i współpracowników Ośrodka KARTA.

O ostatecznym przyznaniu nagród zdecydowało Jury Finałowe, w składzie: min. Anna Radziwiłł, prof. Hanna Świda-Ziemia, red. Zbigniew Gluza, prof. Jacek Kochanowicz, prof. Andrzej Paczkowski, prof. Tomasz Szarota.

Przyznano 12 nagród zespołowych i 7 indywidualnych I, II i III stopnia, 18 wyróżnień zespołowych i 10 indywidualnych I stopnia — w sumie 114 finalistom, a także 62 wyróżnienia II stopnia indywidualne i zespołowe, w postaci książek wysyłanych pocztą — 121 laureatom. Łącznie nominowano więc 235 autorów 109 prac. Przyznano również 13 nagród dla nauczycieli — opiekunów prac, a także wyróżnienia dla pozostałych opiekunów prac nagrodzonych i wyróżnionych.

Jury przyznało następujące nagrody i wyróżnienia:

I Nagroda zespołowa (2800 zł)

Magdalena Bajorowicz, Anna Gorczyńska, Mateusz Piórkowski, Anna Półtorak z II Liceum Ogólnokształcącego (LO) im. W. Wróblewskiego w Gliwicach za pokazanie losów kilkunastu gliwiczian w pracy *Codziennosc bohaterów czy heroizm zwykłych ludzi?* — od Francji przez Małopolskę, Śląsk, Kresy Wschodnie po Syberię (opiekun — Marek Trojan)

(I Nagrody indywidualnej nie przyznano)

II Nagrody zespołowe (2000 zł)

Amelia Borodziuk, Monika Czuchraj, Ewa Kamińska, Gabriela Sadowska, Justyna Konowalczyk, Karolina Wiatr z I LO im. Bolesława Krzywoustego w Zespole Szkół Ogólnokształcących (ZSO) w Głogowie za opisanie w pracy „...na kogo wypadnie, na tego bęc!...” świata widzianego oczami dziecka — w pięciu miejscach ogarniętej wojną Europy (Stefan Dudra)

Katarzyna Trzyciecka, Marek Wierzbiński z VI LO im. St. Czarnieckiego w Szczecinie za pracę „*Uwaga jedzie tramwaj*” — komunikacja miejska w Szczecinie (Dariusz Okoń)

Joanna Chrzanowska, Monika Moeller z IX LO im. Bohaterów Monte Cassino w Szczecinie za opartą na wielu dokumentach i relacjach kronikę *Niecodzienna powszedniość dni 1945 roku dla Szczecina i jego pionierów* (Urszula Suwaj)

Łukasz Białecki, Konrad Biardzki, Michał Malinowski, Sławomir Parus z XIII LO w Szczecinie za pracę *Ostatnie dni niemieckości Szczecina a organizowanie się polskiej władzy w mieście i jej wpływ na życie codzienne w latach wielkiego przełomu 1944–46* (Maciej Kopeć) indywidualne (1600 zł)

Marcin Perzanowski z Gimnazjum nr 25 im. J. Aleksandrowicza w Krakowie za *Rozmowy z babcią i jej rówieśnikami, czyli codzienność polskich nastolatków nad Skawą* — trzy pieczołowicie udokumentowane i weryfikowane (także przez „wizję lokalną”) biografie mieszkańców Beskidów

Monika Drożdżewicz z LO im. M. Kopernika w Sokółce za pracę *Kresowe noce i dni* — portret zbiorowy społeczno-ści Białostoczczyzny, której terytorium przecięła powojenna granica między Polską a ZSRR (Zofia Moździerska)

III Nagrody

zespołowe (1400 zł)

Olga Maciejewska, Sonia Woś, Marta Zielewicz z Gimnazjum nr 44 im. M. Zaruskiego w Poznaniu za pracę *Strach i jego oblicza w czasie przelomu — w oczach poznańskich dzieci*, opisującą relacje między Polakami i Niemcami, a po-tem ich reakcje podczas wkraczania do miasta żołnierzy sowieckich (Anita Plumińska-Mieloch)

Agnieszka Czeżyk, Agnieszka Kiewczykowska, Katarzyna Kratiuk, Paulina Malinowska, Adam Semeniuk, Katarzyna Smyk z Gimnazjum Publicznego nr 2 we Włodawie za pracę *Żydzi włodawscy*. Trudne powroty do domu, mającą charakter historycznego śledztwa na temat losów ocalonych z Holokaustu dawnych mieszkańców miasta (Anna Bajuk-Piotrowska)

Jarosław Grobelny, Przemysław Grobelny z Gimnazjum nr 44 im. gen. M. Zaruskiego w Poznaniu za pracę *Porządek publiczny*, pokazującą powstawanie i pracę MO w chaosie końca wojny i wysiedleń Niemców oraz relacje z Armią Czerwoną (Anita Plumińska-Mieloch)

Anna Kempa, Nina Mierowska, Anna Tustanowska z XI LO im. M. Reja w Warszawie za pracę *Wojna na dzień dobry — życie codzienne* — syntetyczny obraz życia Warszawy po Powstaniu i w pierwszych miesiącach 1945 roku, przed-stawiony poprzez relacje świadków (Jacek Konik)

Beata Granops, Magdalena Napierała, Katarzyna Paetz, Monika Pawlewicz z Gimnazjum nr 44 im. gen. M. Zaruskiego w Poznaniu za antropologiczną pracę *Święta i świętowanie w czasie przelomu*, porównującą sposób obchodzenia świąt w Wielkopolsce pod okupacją niemiecką i po zakończeniu wojny (Anita Plumińska-Mieloch)

Emilia Bondaruk, Ilona Kiszkiel z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pracę *Białoruska codzienność na Białostoczczyźnie*, pokazującą próbę budowania normalnego życia przez białoruską mniejszość pod okupacją niemiecką i w momencie nadejścia Armii Czerwonej, wobec konfliktów z polską partyzantką i groźby akcji „repatriacyjnej” do ZSRR (Wiesław Choruży i Piotr Liedke)

Piotr Grabowski, Dominika Grześkowiak, Joanna Łopka z Gimnazjum nr 44 im. gen. M. Zaruskiego w Poznaniu za pracę *Katakumby i bazyliki — codzienność Kościoła Katolickiego w Wielkopolsce*, pokazującą prześladowanie Kościoła w okresie okupacji i jego odradzanie się po wojnie (Anita Plumińska-Mieloch)

indywidualne (1000 zł)

Tomasz Michał Rudowski z VIII LO im. Władysława IV w Warszawie za pracę *Idzie nowe*, opartą na relacji babci opowieść o okupacyjnej codzienności Warszawy (Ewa Jażdżewska-Goldstein)

Przemysław Oszczypała z ZS Ekonomicznych w Złotowie za pracę *Polacy–Niemcy–Rosjanie — codzienne trudy na Krajnie Złotowskiej*, opisującą sytuację Polaków-autochtonów na terenie Rzeszy i „ludowej” Polski (Marek Chołodowski)

Emilia Sokołowska z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pracę *W co się bawić? Rozrywki w Białymstoku* — opis odbudowy życia kulturalnego po wyzwoleniu miasta spod okupacji niemieckiej (Piotr Liedke)

Marta Joanna Apanowicz z LO im. M. Kopernika w Sokółce za pracę *Dzień niepodobny do dnia. Trzeba żyć tak, jakby każdy dzień był pierwszym i ostatnim* — obraz Sokółki na Podlasiu po zakończeniu wojny (Zofia Moździerska)

Barbara Wrześcińska z LO w ZS w Żychlinie za pracę *Coś się kończy, coś zaczyna... Gąbin i gąbiniaacy* — obraz odradzania się miasta po wyzwoleniu spod okupacji niemieckiej (Krzysztofa Wrześcińska — siostra i Anna Wrześcińska — matka)

Wyróżnienia I

zespołowe (750 zł)

Jakub Hap, Sylwia Gałuszka, Paweł Gąsiorski, Michał Ruszaj z Gimnazjum nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. I. Łukasiewicza w Jaśle za pracę *Na krawędzi życia i śmierci...* — losy i życie mieszkańców Jasielszczyzny — sześć przełomowych miesięcy — o wysiedlaniu mieszkańców i zniszczeniu miasta przez Niemców oraz jego wyzwaniu (Wiesław Hap)

Jakub Joniec, Iga Kluszczyńska, Paula Mazurek, Michał Tomaszewski z I LO im. Bolesława Krzywoustego w Głogowie za pracę *Po drugiej stronie lustra — byliśmy po prostu Niemcami*, pokazującą przełom w życiu ludności niemieckiej Dolnego Śląska (Stefan Dudra)

Agnieszka Szczerbik, Katarzyna Litwińska, Anna Modzelewska, Dominik Maron z VI LO im. St. Czarnieckiego w Szczecinie za pracę *Szli na Zachód osadnicy...* — dokumentującą pionierski okres polskiego Szczecina (Dariusz Okoń)

Anna Konieczny, Małgorzata Rzepka z ZSO w Nysie za pracę *Ciemne strony historii — codzienność na terenie Nysy i okolic* — pokazanie procesu zasiedlania Ziemi Zachodnich przez polskich osadników (Barbara Usarz)

Grzegorz Kot, Dorota Pieniądz, Małgorzata Ziomber z Gimnazjum nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. I. Łukasiewicza w Jaśle za pracę *Był taki czas...* — o sytuacji mieszkańców Jasła w okresie przełomu (Wiesław Hap)

Joanna Czerniak, Izabela Izdebska, Patrycja Korpacka, Magdalena Lecyk, Jacek Rudzki z V LO im. M. Skłodowskiej-Curie w Lublinie za pracę *Wspomnienia znad Wisłoka. Życie mieszkańców Strzyżowa* — konfrontację postaw ludzi w okresie okupacji niemieckiej z tymi po wyzwoleniu (Marzena Drozd i Andrzej Kuśmierczuk)

Adrian Futro, Sonia Krygier, Małgorzata Michałowicz z Gimnazjum nr 44 im. gen. M. Żaruskiego w Poznaniu za pracę *Powroty, wyjazdy, wysiedlenia — czyli o decyzjach podejmowanych w okresie przełomu* — pokazanych z perspektywy czterech poznaniaków: Niemca, Żyda, volksdeutscha i Polaka z Kresów (Anita Plumińska-Mieloch)

Monika Burzyńska, Marta Klonek z II LO im. Mieszka I w Szczecinie za pracę *Goleniów — wspomnienia drogą do przeszłości*, pokazującą życie podszczecińskiego miasteczka w trakcie zbliżania się frontu i zaraz po jego przejściu

Bartosz Grenda, Michał Przeperski z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę *Przełom w oczach chłopca — opis życia codziennego wsi Wola Kotkowska* na podstawie krytycznie opracowanego wywiadu-rzeki (Ewa Biedrzycka i Aleksandra Życzyńska)

Joanna Cygan, Agnieszka Łącka, Anna Paluchniak z Gimnazjum nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. I. Łukasiewicza w Jaśle za pracę *Lata tragedii i... nadziei* — o zagładzie miasta w ostatnich miesiącach wojny i jego powojennej odbudowie (Wiesław Hap)

Ewa Bartoszek, Magdalena Skiba z LO im. E. Dembowskiego w Gliwicach za pracę *Tak blisko, a jak daleko. Tragiczna historia Ślązaków* — o losach mieszkańców Śląska podczas okupacji niemieckiej, w momencie wejścia Armii Czerwonej oraz późniejszych deportacji na Syberię (Dorota Majewska)

Joanna Czupała, Tomasz Hasikowski, Mateusz Gurazdowski z LO im. Mieszka I w Zawadzkiem za film *Dziecko przełomu*, pokazujący sytuację mieszkańców Śląska Opolskiego, którym tożsamość — niemiecką czy polską — narzucało siłą (Arkadiusz Baron)

Beata Łoniewska, Katarzyna Ratajczak, Paulina Ruta z VI LO im. St. Czarnieckiego w Szczecinie za pracę *Rusz z nami w kolejową przeszłość. Kolej na Pomorzu Zachodnim* — traktującą o początkach polskiego kolejnictwa i życiu kolejarzy na Ziemiach Zachodnich (Dariusz Okoń)

Magdalena Bułatewicz, Ewelina Zacharko z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pracę *Chwile bólu i łez. Krynki i okolice*, pokazującą życie na Białostocczyźnie u kresu wojny (Wiesław Choruży)

Katarzyna Lesiak, Lidia Tokarska z ZSZ nr 1 im. gen. Z. Berlinga w Skierniewicach za pracę „... i że koniec tej wojny jest snem albo mitem...”, pokazującą ludzi o różnych postawach w czasach okupacji i ich losy tuż po wojnie (Jolanta Krupińska i Tamara Pawlik)

Monika Cieślak, Jakub Jastrzębski, Małgorzata Kosiarek, Zuzanna Milewska, Aleksandra Rumianowska, Joanna Rybczyńska z XCIX LO im. Z. Herberta w Warszawie za pracę *Z życia wzięte? Trzy oblicza codzienności we Włodawie*, czyli kronikę, gazetę oraz film obrazujące okupację i pierwsze powojenne miesiące Włodawy na Lubelszczyźnie (Elżbieta Traba i dr Robert Traba)

Katarzyna Antoniewicz, Patrycja Kowalska, Katarzyna Palka, Anna Prychidna z Gimnazjum Publicznego nr 1 w Zawadzkiem za pracę *Między wschodem a zachodem słońca, czyli Polacy w niemiecko-sowieckim potrzasku* — o sytuacji mieszkańców Śląska Opolskiego (Arkadiusz Baron)

Małgorzata Kender, Eliza Kustra, Sylwia Sulik z I LO im. E. Dembowskiego w ZSO nr 10 w Gliwicach za pracę *Piętno czerwonej gwiazdy* — o przeżyciach ludności niemieckiej na Śląsku pod koniec wojny, w okresie przechodzenia frontu i tuż po jego przejściu (Dorota Majewska)

indywidualne (450 zł)

Dominika Anna Furmańska z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę *Proza życia pana Konrada Cichockiego w Rywałdzie* — pokazanie „codziennej niecodzienności” pojedynczego człowieka (Katarzyna Bartos i Aleksandra Życzyńska)

Monika Żarnowiecka z Prywatnego Centrum Edukacyjnego „Filomata” w Gliwicach za pracę *Życie codzienne Polaków na Kresach Wschodnich*, pokazującą koniec panowania Niemców i początki władzy sowieckiej we Lwowie i Krzemieńcu (Artur Chojnacki)

Eryk Józef Koziółkowski z ZS im. gen. Sylwestra Kaliskiego w Górze Śląskiej za pracę *To działa się naprawdę* — obraz miasta porzuconego przez niemieckich mieszkańców uciekających przed frontem, zdewastowanego i szabrownego, potem zasiedlanego przez polskich uciekinierów z Ukrainy (Mirosław Żłobiński)

Łukasz Frej z LO w ZS nr 2 im. E. Kwiatkowskiego w Dębicy za pracę *Ziemiaństwo ziemi dębickiej w obliczu wydarzeń przelotnych* — próbę pokazania na przykładzie kilku rodzin losów całej warstwy społecznej podczas okupacji i w pierwszych latach powojennych (Joanna Dymitrowska)

Mateusz Karol Szczawiński z Gimnazjum Publicznego w Krynkach za pracę *Rodzina Bachów w nowej rzeczywistości* (Cecylia Bach-Szczawińska — matka)

Dominika Lemańczyk z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę *Codziennosc mieszkańców gminy Jeżewo*, pokazującą odradzanie się życia po wojnie, mimo wielkich zniszczeń i represji wobec ludności (Aleksandra Życzyńska i Katarzyna Bartos)

Marcin Sanetra z Gimnazjum Akademickiego Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie za pracę *Życie i losy mieszkańców wsi kresowej — dzieje podlowskiej osady Bilka Królewska* — trudne relacje Polaków z Ukraińcami, Niemcami i Rosjanami

Anna Kubisiak z II LO im. T. Kościuszki w Kaliszu za pracę *Ludzie i losy. Gmina Szczytniki* — pokazanie przez losy kilku osób codzienności okupacji niemieckiej, wyzwania przez Armię Czerwoną i nowej rzeczywistości (Wojciech Dyśko)

Małgorzata Siemczyk z XIII LO w Szczecinie za pracę *Wielka tułaczka. Losy mojej rodziny* — stworzony na podstawie wielu relacji członków rodziny panoramiczny obraz codzienności końca okupacji głównie w Generalnym Gubernatorstwie (Maciej Kopeć)

Wojciech Bogacz z II LO w ZS im. H. Sienkiewicza w Kołobrzegu za pracę *Pierwsi*

osadnicy na zgliszczach w Kołobrzegu, pokazującą proces tworzenia struktur administracji polskiej i odbudowy miasta (Anna Kruzel)

Wyróżnienia II

zespołowe (komplety książek)

Marcin Karwowski, Ewelina Kuczyńska, Agnieszka Lis z ZS z Oddziałami Integracyjnymi w Głogowie za pracę *Dzieło ludzkiego zniszczenia (życie codzienne Głogowa)* (Stefan Dudra)

Joanna Knopik, Agnieszka Kołodziej z II LO im. M. Kopernika w Kędzierzynie-Koźlu za pracę *Niecodzienna codzienność* (Danuta Klityńska)

Joanna Rudowska z Gimnazjum nr 42 i **Tomasz Rudowski** z LO im. Władysława IV w Warszawie za pracę *Szkice pamięci. Praga w okresie przelomu* (Maria Paprocka)

Monika Aleksander, Monika Nowacka z LO im. gen. J. Wybickiego w Śremie za pracę *To co ważne stało się prawdą i wreszcie zechciało wyjść z mroku* (Anna Zdziechowska)

Anna Lachendro, Ewelina Zemlak z LO im. St. Wyspiańskiego w Powiatowym ZSO nr 11 w Kętach za pracę *To tylko zły sen...* (Henryk Wójtowicz i Maria Karaim)

Maria Anna Algierska, Marlena Giniewicz, Magdalena Więckowicz z Gimnazjum Publicznego nr 3 w Świebodzinie za pracę pokazującą wędrówkę rodziny Mickiewiczów do Polski (Lucyna Leszczyńska-Rudzińska)

Beata Opiela, Patrycja Poręba, Paulina Smoleń, Karolina Szubryt, Iwona Wojtas, Sylwia Zelek z LO w ZS nr 1 im. J. Piłsudskiego w Limanowej za pracę *Dzień jak co dzień* (Barbara Budacz)

Malwina Mikołajczak, Martyna Sobeczka z I LO im. J. Kasprowicza w Inowrocławiu za pracę *Słowo komendy poru-sza armię, słowo „wolność” — narody (Novalis). Inowrocław i okolice — świadkowie przelomu* (Edmund Mikołajczak)

Marta Janas, Paulina Lis z LO im. S. Banacha w Żaganiu za pracę *Pionierskie życie w Małomicach, powiat szprotawski* (Rafał Szymczak)

Ewa Błaszczuk, Dawid Kaczmarski, Kornelia Kłos, Marek Kułakowski, Katarzyna Miszograj, Marta Mucha z LO w ZSO im. A. Mickiewicza w Kluczborku za pracę *W poszukiwaniu... domu* (Joanna Piłat)

Iwona Kurzawa, Agnieszka Krześcińska z II LO im. Walerego Wróblewskiego w ZSO nr 3 w Gliwicach za pracę *Peiskretscham — Pyskowice* (Barbara Grela)

Agnieszka Kędzior, Urszula Michalska, Barbara Oralewska, Hanna Zakrzewska z XL LO im. St. Żeromskiego w Warszawie za pracę *Bohaterowie trudnej codzienności* (Joanna Chudy)

Agnieszka Gorczyńska, Natalia Kostka, Aleksandra Cenger z VII LO w ZSO nr 4 im. Piastów Śląskich w Gliwicach za pracę *Oswajanie chaosu historii — próby codzienności* (Magdalena Mikołajczyk-Jodko)

Katarzyna Borejko, Joanna Jakubik, Monika Michalkiewicz, Urszula Osipuk, Rafał Urniaż z II LO im. K. I. Gałczyńskiego w ZSO nr 1 w Olsztynie za pracę *To, co wiemy — to tylko kropla. Czego nie wiemy — to cały ocean. Warmia i Mazury w latach przelomu* (Hanna Fleischer)

Angelika Bobrowska, Karolina Gerba, Joanna Koperska, Marta Powłoka z Gimnazjum nr 4 im. ONZ we Włocławku za pracę *Różne oblicza dnia codziennego włocławian* (Aleksandra Dąbrowska)

Monika Matuszewska, Agnieszka Wiśniewska z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę *Jakich sił trzeba, by na przekór losom...* (Ewa Biedrzycka i Aleksandra Życzyńska)

Kamil Józwiak, Miłosz Moczyński z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę *Piekło na ziemi* (Ewa Biedrzycka)

Michał Chrostek, Magdalena Domańska, Żaneta Galant, Dominika Lubelska z Gimnazjum nr 3 im. A. Mickiewicza w Zgierzu za pracę „*By czas nie zaćmił i niepamięć...*”. *Wspomnienia zgierzan* (Iwona Drzeń)

Jan Łuczak, Waław Łuczak z LO oraz Gimnazjum nr 68 im. A.T. Działyńskiego w ZS nr 2 w Poznaniu za pracę *Różnymi drogami* (Elżbieta Kaźmierska i Krystyna Łuczak — matka)

Krzysztof Gabryś, Michał Mierzba z LO im. T. Kościuszki w Sycowie za pracę pokazującą losy mieszkańców Sycowa (Elżbieta Kopa)

Agnieszka Anna Szaławila, Justyna Wróblewska, Mariusz Żygieło z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pracę *Białostoczczyzna. Szkolnictwo* (Piotr Liedke)

Magdalena Mackiewicz, Paweł Zaniewski z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pracę *Białostoczczyzna. Życie sportowe* (Piotr Liedke)

Justyna Mazerska, Beata Szałańska z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pracę *Przyspieszona lekcja dorosłości. Dzieciństwo w Białymstoku i okolicy* (Wiesław Choruży)

Kamila Jekielek, Justyna Żurek z LO w Powiatowym ZSO nr 11 im. St. Wyspiańskiego w Kętach za pracę *Czas przełomu w życiu świata i człowieka* (Henryk Wójtowicz)

Bartłomiej Kamiński, Tomasz Praski, Przemysław Rytel, Marcin Szostek z ZS Elektronicznych i Telekomunikacyjnych w Olsztynie za pracę *Ten trudny rok* (Bożena Symonajć)

Anna Mazurek, Aleksandra Wiśniewska z VI LO im. St. Czarnieckiego w Szczecinie za pracę „*Tu jest nasz dom*”. *Życie codzienne w Polsce i w Niemczech* (Dariusz Okoń)

Marcin Kandora, Adriana Kłoska, Zuzanna Koziółek, Alicja Kozłowska, Angelika Sus z Gimnazjum w Wielowski za pracę *Tu jest moje miejsce, tu mój dom* (Joanna Palach)

Aneta Cieplicka, Monika Kołodziej, Monika Korodaj, Kinga Pasierbska z II LO im. prof. K. Morawskiego w Przemyśle za pracę *Ciężar indywidualnie przeżytego kawałka historii* (Janina Nowak-Koman)

Joanna Kobylańska, Milena Kobylańska z Publicznego Gimnazjum nr 2 w ZS nr 2 w Makowie Mazowieckim za pracę *To, co przeżyliśmy, na zawsze zostanie w naszej pamięci* (Jolanta Krzyżewska)

Agnieszka Chojnowska, Sylwia Olkowska z Publicznego Gimnazjum nr 2 w ZS nr 2 w Makowie Mazowieckim za pracę *Dzień za dniem w Makowie i okolicach* (Jolanta Krzyżewska)

indywidualne (książka)

Ewa Stachowiak z IV LO im. M. Skłodowskiej-Curie w Chorzowie za pracę *Tak bez radości i bez łez, życie rodzinne* (dr Maria Stefańska)

Michał Tadeusz Wilkosz z I LO im. T. Kościuszki w Myślenicach za pracę *Dum spiramus, speramus* (Zdzisław Bajor)

Maria Jabłońska z Katolickiego Gimnazjum i Liceum im. bł. ks. E. Szramka w Katowicach za pracę *Trudna droga ze Lwowa na Śląsk* (dr Maria Stefańska)

Katarzyna Leszczyńska z Gimnazjum Publicznego w ZS w Lubli za pracę *Frontowe korzenie dzieciństwa i młodości „glinianego chleba z buraczaną marmoladą”* (Barbara Lubojemska)

Łukasz Zyla z ZSZ im. St. Staszica w Opolu za pracę *Wsi spokojna* (Anna Kazmirowicz)

Sandra Kość z VI LO im. St. Czarnieckiego w Szczecinie za pracę *W ojczyźnie jest przeszłość i przyszłość, na obczyźnie tylko teraźniejszość* (Dariusz Okoń)

Aleksandra Rzewuska z Gminnego Centrum Kultury w Świętej Katarzynie z siedzibą w Siechnicach za pracę *Dwie ścieżki czasu* (Elżbieta Rzewuska)

Zbigniew Chęciński z II LO im. M. Skłodowskiej-Curie w Piotrkowie Trybunalskim za pracę *Koszmar wojny jako przyczyna ukształtowania się postawy nieufności wobec ludzi*

(Teodora Krasoń)

Kamila Pękala z LO im. S. Banacha w Żaganiu za pracę *Pionierskie początki spółdzielczości w Iłowej 1944–46* (Rafał Szymczak)

Michał Walaszczyk z LO im. S. Banacha w Żaganiu za pracę *Działalność organizacji młodzieżowych we wczesnym okresie pionierskim w Żarach* (Rafał Szymczak)

Michalina Łajtar z Gimnazjum im. A. Mickiewicza w Brodach za pracę *Robinsonowie Zachodu* (Benedykt Szafrński)

Mirosław Marciniak z ZS Budowlanych im. T. Kościuszki w Zielonej Górze za pracę *Losy ludzi stworzyły historię* (Agnieszka Mokras)

Magdalena Krzosek z Publicznego Gimnazjum w Modliborzycach za pracę *Dąbie — codzienność w strefie przyfrontowej* (Maria Krzosek — matka)

Michał Skoczyński z VII LO im. Dąbrówki w ZSO nr 10 w Poznaniu za pracę *Dni, w których zmienił się świat* (Hanna Gawrońska — matka)

Karolina Anna Plinta z II LO im. Mieszka I w Szczecinie za pracę *Z Poczdamu do Szczecina*

Jakub Sommerfeld z LO nr 14 im. Kazimierza Wielkiego w Poznaniu za pracę *Wspomnienia świadków jako źródło wiedzy o życiu codziennym mieszkańców Wildy, dzielnicy Poznania (na podstawie relacji mojego dziadka)* (Alicja Pawlak)

Alicja Wąsek z I LO w ZSO im. M. Kopernika w Żywcu za pracę *Nowe, wspaniałe? Życie po wojnie* (Ewa Góra)

Gabriela Olszewska z I LO im. B. Prusa w Siedlcach za pracę *Życie codzienne na ziemi ciechanowskiej* (Sylwester Jasiński)

Marta Sawicka z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę *Losy księdza prałata Józefa Batkowskiego* (Katarzyna Bartos i Aleksandra Życzyńska)

Joanna Maliszewska z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę *„Ale kogo to obchodzi?” — codzienność mieszkańców Podlasia* (Katarzyna Bartos i Aleksandra Życzyńska)

Joanna Czykałko z Gimnazjum im. Ludzi Pojednania w Witnicy za gazetę *Passè — przeszłość* (Elżbieta Wojnicka)

Barbara Belzyt z Gimnazjum nr 1 w Sztumie za pracę *Powroty z daleka i z bliska — przełom widziany oczyma dzieci* (Eleonora Karzarnowicz)

Milena Dobrzyńska z Gimnazjum nr 2 im. Obrońców Westerplatte w Wyszkwowie za pracę *„Oto jest nasz dzień po-wszedni...”*, czyli codzienność w latach przełomu w Wyszkwowie i okolicach (Barbara Kobiątka)

Karolina Maczuga z Gimnazjum nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. I. Łukasiewicza w Jaśle za pracę *Życie co-dzienne Dunajów i Iwanickich* (Magdalena Żołądź)

Agata Blumkowska z VII LO im. W. Szuman w Toruniu za pracę *Lata przełomu w historii społeczności wsi Dębowa Łąka* (Krzysztof Stetkiewicz)

Justyna Dynarowska z Gimnazjum w Powiatowym ZSO nr 11 im. St. Wyspiańskiego w Kętach za pracę *Dzieciństwo na miarę tamtych lat* (Anna Zielonka)

Anna Tomaszewska z LO im. M. Kopernika w Sokółce za pracę *Wierzyć, potrafić, być sobą...* (Zofia Moździerska)

Kamila Nowik z LO im. M. Kopernika w Sokółce za pracę *Droga za mną i droga przede mną, raj i piekło wespół ze mną, niosę je u celu drogi, która we mnie i przede mną* (Zofia Moździerska)

Karolina Knaziak z ZSO w Wąbrzeźnie za pracę *Długa droga do domu, czyli piekło tułaczki* (Aleksander Czarnecki)

Łukasz Kołoszczyk z II LO im. T. Kościuszki w Kaliszu za pracę *Niedoń — losy wsi i jej mieszkańców* (Wojciech Dyśko)

Marcin Niedziela z I LO im. M. Kromera w Gorlicach za pracę o losach rodziny Gawlików

(Ewa Klimek)

Diana Kalita z IV LO im. M. Kopernika w Rzeszowie za pracę *Codziennosc przełomu w aspekcie ubioru* (Agnieszka Osowy)

Wyróżnienia dla nauczycieli

Nagroda I (1200 zł)

Anita Plumińska-Mieloch z Gimnazjum nr 44 im. gen. M. Zaruskiego za opiekę nad pięcioma pracami finałowymi piętnaściorga laureatów konkursu

Nagrody II (900 zł)

Aleksandra Życzyńska z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za opiekę nad sześcioma pracami, w tym trzema finałowymi, ośmiorga laureatów konkursu

Dariusz Okoń z VI LO im. St. Czarnieckiego w Szczecinie za opiekę nad pięcioma pracami, w tym trzema finałowymi, dwanaściorga laureatów konkursu

Wiesław Hap z Gimnazjum nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. I. Łukasiewicza w Jaśle za opiekę nad trzema pracami finałowymi dziesięściorga laureatów konkursu

Nagrody III (600 zł)

Zofia Moździerska z LO im. M. Kopernika w Sokółce za opiekę nad czterema pracami, w tym dwiema finałowymi, czterech laureatek konkursu

Piotr Liedke z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za opiekę nad czterema pracami, w tym dwiema finałowymi, ośmiorga laureatów konkursu

Katarzyna Bartos z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za współopiekę nad czterema pracami, w tym dwiema finałowymi, czterech laureatek konkursu

Stefan Dudra z I LO im. Bolesława Krzywoustego w ZSO w Głogowie za opiekę nad trzema pracami, w tym dwiema finałowymi, trzynaściorga laureatów konkursu

Wiesław Choruży z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za opiekę nad trzema pracami, w tym dwiema finałowymi, sześciu laureatek konkursu

Dorota Majewska z LO im. E. Dembowskiego w Gliwicach za opiekę nad dwiema pracami finałowymi pięciu laureatek konkursu

Maciej Kopec z XIII LO w Szczecinie za opiekę nad dwiema pracami finałowymi pięciorga laureatów konkursu

Arkadiusz Baron z LO im. Mieszka I w Zawadzkiem za opiekę nad dwiema pracami finałowymi siedmiorga laureatów konkursu

Marek Trojan z II LO im. W. Wróblewskiego w Gliwicach za opiekę nad pracą, która uzyskała I nagrodę zespołową — czworga laureatów konkursu

Warszawa, 9 czerwca 2005

Komunikat podpisało Jury Finałowe:

(—) Anna Radziwiłł

(—) Hanna Świda-Ziemba

(—) Zbigniew Gluza

(—) Jacek Kochanowicz

(—) Andrzej Paczkowski

(—) Tomasz Szarota